Δημαρχείο Λευκωσίας

Το νεοκλασικό κτίριο, πάνω στον προμαχώνα Ντ' Αβίλα, με την υπέροχη θέα προς την εκτός των τειχών Λευκωσία, στεγάζει το δημαρχείο Λευκωσίας από το 1944. Κτίστηκε πριν από 81 χρόνια και αρχικά χρησιμοποιείτο ως οικογενειακό καμπαρέ με την επωνυμία «Λούνα Παρκ». Στη συνέχεια φιλοξένησε τα γραφεία του ΑΠΟΕΛ και έπειτα έγινε το κέντρο εξουσίας της πρωτεύουσας. **ΓΡΑΦΕΙ Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ-ΜΙΧΑΗΛ ΧΑΤΖΗΛΥΡΑΣ**

1

2

1. Το υφιστάμενο κτίριο του δημαρχείου Λευκωσίας κτίστηκε αρχικά το 1930, με τρία μόνο δωμάτια, για χρήση ως οικογενειακό καμπαρέ με την επωνυμία «Λούνα Παρκ» (1944). 2. Ομιλία του δημάρχου Λευκωσίας θεμιστοκλή Δέρβη στο Δημοτικό Μέγαρο (1952) (φωτογράφος: Φέλιξ Γιαξής).

Όλοι σχεδόν οι πρωτευουσιάνοι γνωρίζουν το Δημοτικό Μέγαρο Λευκωσίας, που βρίσκεται ανάμεσα στην παλιά μεσαιωνική πόλη των τειχών και τη σύγχρονη πόλη που απλώνεται έξω από τα τείχη. Στεγάζεται στο υψιστάμενο κτίριο τα τελευταία 67 χρόνια, ενώ μόλις το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες και οι αρχαιολογικές ανασκαφές, το δημαρχείο θα μετακομίσει σε νέο χώρο στην παλιά Λευκωσία.

Τα πρώτα γραφεία του δήμου

Η Λευκωσία ανακηρύχθηκε επίσημα σε δήμο με την άφιξη των Βρετανών στην Κύπρο τον Ιούλιο του 1878 και η διοικητική της έκταση μέχρι το 1882 περιλάμβανε μόνο την περιοχή εντός των τειχών. Τα πρώτα γραφεία του δήμου στεγάστηκαν στη Νέα Αγορά, στο απλόχωρο σπίτι της Χαρίκλειας Αργυρίδη, με ενοίκιο £20/χρόνο· το 1897, τα δημοτικά γραφεία μεταφέρθηκαν στο σπίτι της Ευφροσύνης Ταρσή στο Μακρύδρομο (σημερινή οδός Λήδρας), μέχρι την εποχή που κτίστηκε το δημαρχείο στην καμπιά του Ευκλείδη, στο χώρο δηλαδή που περικλείεται από την οδό Αλκιβιάδου (δυτικά), την οδό Επτανήσου (ανατολικά), την Πλατεία Δημαρχίας (βόρεια) και την οδό Διογένους (νότια).

Μέχρι το 1944 οι Υπηρεσίες του δήμου Λευκωσίας στεγάζονταν στο χώρο που καλείται σήμερα «παλαιό Δημαρχείο». Τη χρονιά εκείνη, επί δημαρχίας Θεμιστοκλή Δέρβη (που υπηρέτησε ως δήμαρχος Λευκωσίας κατά τα έτη 1929-1946 και 1949-1959), αποφασίστηκε η μεταφορά μεγάλου μέρους των δημοτικών Υπηρεσιών στο κτίριο πάνω από τον προμαχώνα Ντ' Αβίλα, παρά την Πλατεία Μεταξά. Στο παλαιό δημαρχείο παρέμειναν οι φορολογικές Υπηρεσίες, ενώ το 1957 άρχισε να λειτουργεί εκεί η κεντρική Δημοτική Αγορά, αφού η παλαιότερη Δημοτική Αγορά, η οποία είχε κτιστεί μεταξύ 1930 και 1932 δίπλα από τον καθεδρικό ναό της Αγίας Σοφίας, περιέπεσε στον τουρκικό τομέα της πόλης.

Με βάση αρχειακές πηγές της Φραγκοκρατίας και Ενετοκρατίας, ο χώρος του σημερινού δημαρχείου Λευκωσίας αποτελούσε τμήμα της Μονής της Παναγίας της Ελεούσας, η οποία διέθετε πλούσιες πηγές και κατεδαφίστηκε το 1567 για να κατασκευαστούν τα σημερινά βενετικά τείχη της πόλης από το μεγάλο Ιταλό αρχιτέκτονα Giulio Savorgnano. Με την κατάληψη της πόλης από τους Οθωμανούς το 1570, ο προμαχώνας από Ντ' Αβίλα ονομάστηκε Kara Ismail, όπως φαίνεται και στο λεπτομερέστατο χάρτη του υπολοχαγού Horatio Herbert Kitchener κλίμακας 1:2.500. Στα τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας και τα πρώτα χρόνια της Αγγλοκρατίας, ήταν ανοικτός χώρος που χρησιμοποιούταν από τους χωρικούς της περιοχής Πιτσιλιάς για πώληση κρασιού κάθε Τρίτη.

«Λούνα Παρκ»

Το υφιστάμενο κτίριο του δημαρχείου Λευκωσίας κτίστηκε αρχικά το 1930, με τρία μόνο δωμάτια για χρήση, ως οικογενειακό καμπαρέ με την επωνυμία «Λούνα Παρκ», το οποίο ωστόσο είχε διάρκεια ζωής μόνο πέντε χρόνια. Στη συνέχεια, το κτίριο στέγασε τα γραφεία της ποδοσφαιρικής ομάδας της Λευκωσίας ΑΠΟΕΛ, μέχρι το 1944 όταν και έγινε το κέντρο εξουσίας της πρωτεύουσας. Το 1951, αποφασίστηκε η ανακαίνιση και επέκταση του κτιρίου, με δαπάνη ύψους £51.000 –ποσό πολύ υψηλό για την τότε εποχή– και ο δήμαρχος μετέφερε εδώ το γραφείο του το 1952. Κατά την ανακαίνιση άλλαξε και η αρχιτεκτονική του κτιρίου από αποικιακή σε νεοκλασική. Εδώ να αναφέρουμε ότι, μετά από σχετικό διαγωνισμό, η Πλατεία Μεταξά μετονομάστηκε σε Πλατεία Ελευθερίας μετά την τουρκική εισβολή του 1974.

Βρισκόμενο σε ύψος περίπου 150 μ. πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, το νεοκλασικό κτίριο του δημαρχείου στηρίζεται από καλλιμάρμαρες ιωνικές κολώνες. Στον ίδιο χώρο υπάρχουν υπέροχοι και ολοπράσινοι κήποι, χώρος στάθμευσης και συντριβάνι, από τα οποία υπάρχει υπέροχη θέα προς την εκτός των τειχών πόλη. Πιο δυτικά από το χώρο του δημαρχείου βρίσκονται τα κτίρια του ταχυδρομείου, της Κυπριακής Βιβλιοθήκης και των δημοτικών τροχονόμων, ενώ κάτω από τον προμαχώνα (ανατολικά) υπάρχει μεγάλος χώρος στάθμευσης και (δυτικά) πάρκο.

Νέο κτίριο

Με τα έργα για την ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας, που ξεκίνησαν στις 9 Ιουλίου 2008, η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως στα τέλη Σεπτεμβρίου του 2008 το αυθεντικό «αυτί» του καρδιόσχημου προμαχώνα Ντ' Αβίλα, αποκαλύπτοντας μια ξεχασμένη για τους πολλούς ιστορία: όταν, κατά τη δεκαετία του 1933, έγιναν έργα διαμήκυνσης της οδού Λήδρας (που μέχρι τότε ήταν ένας εσωτερικός δρόμος της πόλης), με σκοπό την ένωσή της με τη νέα πόλη, οι Βρετανοί ξαναέκτισαν τμήμα του προμαχώνα για να διευκολύνουν τη σύνδεση. Με την ανακάλυψη διαφοροποιήθηκαν τα σχέδια για την Πλατεία Ελευθερίας, η οποία σύντομα θ' αρχίσει να παίρνει σάρκα και οστά.

Σε προχωρημένο στάδιο βρίσκεται και η διαδικασία των προσφορών για κατασκευή του νέου δημαρχείου Λευκωσίας, το οποίο θα βρίσκεται στην οδό Παλιάς Ηλεκτρικής (πρώην Αποστόλου Βαρνάβα). Η ανέγερση του δημαρχείου στο κέντρο της μοιρασμένης Λευκωσίας στοχεύει αφενός στην αμεσότερη εξυπηρέτηση του δημότη, αφού θα συγκεντρωθεί μεγάλο μέρος των Υπηρεσιών σε ένα χώρο, με τη δημιουργία συμπλέγματος κτιρίων, και αφετέρου στην ενίσχυση και επαναχρησιμοποίηση του ιστορικού κέντρου της πόλης.

ΠΗΓΕΣ

Κεσισιάν, Κεβόρκ: «Λευκωσία, η πρωτεύουσα της Κύπρου» (Βιβλιοπωλείο Μούφλον, Λευκωσία: 1989), Μαραγκού, Άννα & Κούτας, Ανδρέας: «Λευκωσία, η ιστορία της πόλης» (Λευκωσία: 2009), Μιχαηλίδη, Αγνή: «Χώρα, η παλιά Λευκωσία» (Λευκωσία: 1977).

Οι μαυρόασπρες φωτογραφίες είναι από τη συλλογή του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας.

Εγκαίνια του Δημοτικού Μεγάρου (1951) (φωτογράφος: Φέλιξ Γιαξής).